Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 84. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го ТРАВНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 6, 1981 No. 84. VOL. LXXXVIII

Сенат Ню Джерзі ухвалив резолюцію про Шухевича

Каміля Гук-Смородська, член Нюджерзької Етнічної Ради, читає резолюцію в справі звільнення Юрія Шухевича. Коло неї сенатор стейту Ню Джерзі Джан П. Кофілд, спонзор резолюції.

Трентон, Н. Дж. — Стейтовий сенат Ню Джерзі, тут, у понеділок 27-го квітня, ухвалив одноголосно резолюцію, в якій вимагається звільнення з 29-річного ув'язнення українського політичного в'язня Юрія Шухевича, сина генерала Тараса Чупринки.

Резолюцію ч. 3002 спонзорував стейтовий сенатор Джан П. Кофілд з Нюарку і в ній сенат цього стейту просить Президента ЗСА поклопотатися про свободу для Юрка Шухевича під час майбутніх розмов з совєтськими високими чинниками. Резолюція також містить у собі відомості про незвичайно довгий і жорстокий засуд цього в'язня сумління й сумнівну причину арешту в першій мірі, його бо єдиною „провиною" в очах совєтського судівництва було його кровне спорідfestнення з головним командиром УПА—ОУН.

Сенатора Кофілда підтримали ще п'ять стейтових сенаторів: Джозеф Гіркала, Лоренс С. Вайс, Волтер Шейл, Вілліям Дж. Гамілтон і Джозеф Мерліно, які стали співспонзорами. Резолюцію запропоновано відразу після проголошення Дня Української Незалежности в сенаті, хоч голосування над нею було відкладене через перерву в діях Леґіслятури. Одноголосний вислід голосування був передбачений. Проте сенатор Кофілд дуже задоволений зі щирости й готовости, з якою ця резолюція була ухвалена його колегами.

Сенатор Кофілд, який брав участь на вічу в користь Шухевичеві ще в жовтні минулого року в Ірвінґтонському Сивік Сквері сказав: „Судова справа Юрія Шухевича зображує в мініятюрі розмір совєтської жорстокости і цілко-

(Закінчення на стор. 4)

Помер Михайло Семків, довголітній секретар 379-го Відділу УНС в Чікаґо

Михайло Семків

З Чікаґо наспіла сумна вістка, що там в неділю, 3-го травня ц.р., помер на 86-му році життя Михайло Семків, довголітній секретар 379-го Відділу УНСоюзу, Братства св. Юрія в Чікаґо, делеґат на багатьох Конвенціях УНСоюзу та член Клюбу Заслужених Союзовців впродовж 19 років.

Михайло Семків народився в 1893 році в селі Раків, повіту Долина, в Західній Україні і на 19-му році життя прибув до Америки, де поселився в Чікаґо і відразу включився в союзове та громадське життя. Він був впродовж 38 років фінансовим секретарем 379-го Відділу УНС, а крім цього по 5 років касиром і предсідником цього самого Відділу. На цих постах секретарської та організаційної праці він приєднав понад тисячу нових членів для УНСоюзу, за що в останніх 19 роках був відзначений, як член Клюбу Заслужених Союзовців. На останній, 29-тій Конвенції УНСоюзу був Михайло Семків делеґатом і членом Верифікаційної Комісії.

Покійний Михайло Семків полишив у смутку сина Василя, який в останніх роках, як заступник секретаря, чим раз більше допомагав батькові в його союзовецій праці, дочку Анну Деметро, внучку Марію Джейн Верґман з мужем Ричардом і правнучками Ніколь та Христиною.

Панахида була відправлена у вівторок вечором в похоронному заведенні Музики, а в середу 6-го травня ранком рідня, приятелі та союзова громада відпровадить Покійного на вічний спочинок із цього заведення до української католицької церкви і на цвинтар.

КАНДИДАТ НА ПРЕЗИДЕНТА Франції у вирішній другій рунді виборів, яка відбудеться у неділю, 10-го травня, теперішній президент Валері Жіскар д'Естен виступив дуже аґресивно на передвиборчому вічу в північному Парижі. Віче зібрало рекордову кількість людей, як подали поліційні джерела понад 120,000, а партійні джерела й частина преси подали ще вищу цифру. Жіскар д'Естен заявив, що його противник соціяліст Франсуа Міттеран може бути обраний тільки з допомогою комуністів і це мало б величезні неґативні наслідки для цілої Франції. Жіскар д'Естен підтримав публічно пропозицію відбути публічну дебату при участи всіх засобів масової інформації та слухачів з Міттераном, як це було перед попередніми виборами. У попередній такій дебаті Жіскар д'Єстен вийшов надзвичайно корисно, а Міттеран слабо й це, на думку знавців, причинилося до перемоги Жіскара д'Естена над Міттераном, який також був його противником у другій турі попередніх виборів.

САВДІЙСЬКА АРАБІЯ проголосила свій бюджет на новий рік у сумі 90 більйонів долярів. З цього 25 більйонів, тобто більше як 25 відсотків — на безпеку, що є рекордовою сумою в часі миру. Це підкреслює, які великі внутрішні й зовнішні небезпеки загрожують тій країні.

В Римі відбулися наради НАТО

Рим, Італія. — Наради міністрів закордонних справ НАТО, які почалися в понеділок, 4-го травня, тривали два дні. В нарадах взяли участь представники усіх 14 держав, членів НАТО. Одною з центральних проблем у тих нарадах було совєтське проникання й аґресія в світі та зв'язані з тим зростаючі труднощі в світі.

Ще заки почалися наради, державний секретар Александер Гейґ відбув зустрічі з міністрами закордонних справ Італії і Західньої Німеччини. На тих зустрічах порушено справу совєтських пропозицій розпочати нову фазу розмов в справі роззброєння. Заки винести рішення у тій справі міністри мусять наперед всебічно проаналізувати й оцінити, наскільки совєтські пропозиції є звичайним прикриваючим маневром для злагіднення великого негодування після останніх совєтських аґресивних акцій в Афганістані, збройні деяких арабських і інших країн та спроб терором і маневрами підпорядкувати собі Польщу, а наскільки вони є висловом доброї волі Совєтського Союзу.

Як подають добре поінформовані джерела, міністер закордонних справ Західньої Німеччини Ганс-Дітріх Геншер обстоював погляд, що по совєтському боці є добра воля злагіднити витворену ними кризу. Державний секретар Гейґ підкреслив, що Вашінґтон завжди шукає можливостей мировими засобами й політичними переговорами розв'язувати виниклі труднощі й конфлікти, але для того треба доброї волі двох сторін. Після численних і повторних доказів, що Москва переговори вважає переходовим періодом, підчас якого вона підготовляє нові аґресивні заходи і засоби для них, державний секретар радить обережність.

ЗСА згідні розпочати роззброєневі переговори з Москвою ще перед кінцем цього року, але для рішення цієї проблеми треба додаткових нарад та ґарантій, щоб знов не стати знаряддям у совєтських маневрах.

Генеральний секретар НАТО Йозеф Люнс з Голландії, відбув пресову конференцію перед відкриттям нарад, на якій він висловив думку, що конференція міністрів закордонних справ, не зможе ще дати дефінітивної відповіді в справі поновлення розмов з Москвою. Він думає, що це зробить конференція міністрів оборони НАТО, яка відбудеться під кінець цього місяця.

Католицький єпископ з КНР відвідує Ватикан

Ватикан. — Китайський уряд міняє свою політику відносно Католицької Церкви, висловом чого є його дозвіл на приїзд і до Риму й відновлення офіційних зв'язків між китайською католицькою ієрархією і Римом.

Комуністичний уряд КНР довгі роки стосував ту саму антирелігійну політику, що її стосують інші просовєтські так звані соціялістичні уряди з певними відхиленнями. Китайським відхиленням була повна заборона вірним, католицьким священикам і єпископам визнавати католицький осередок у Римі, або контактуватися з ним. Урядові китайські чинники й комуністична партія вимагали, щоб єпископи відкликали своє пов'язання з Ватиканом та визнання його духово-релігійної зверхности й проголосили повну незалежність від нього. Деякі священики й єпископи зробили це, а інші ні. Тих ін-

(Продовження на ст. 4)

Президент Реґен вислав листа до Брежнєва

Вашінґтон. — Державний секретар Александер Гейґ повідомив учасників конференції міністрів закордонних справ НАТО, яка відбувалася в Римі, що президент Роналд Реґен вислав листа до Леоніда Брежнєва. Гейґ подав перегляд змісту того листа учасникам конференції. Він також повідомив, що у вересні відбудуться розмови між ним і міністром закордонних справ СССР, Андреєм Ґромико, в Ню Йорку з нагоди Генеральної Асамблеї ОН.

В свому ручно писаному листі до Брежнєва президент Реґен висловив засадничу згоду на переговори в справах обмеження атомових збросинь, але це залежить від дальшої поведінки Москви. Під сучасну пору найбільш актуальною справою є совєтські ракети з атомовими головками, які розміщені в Европі. Провірені дані вказують, що Москва має 1,040 ракет з атомовими головками, 250 ракет типу СС-20 та ракети ранішої продукції, які розміщені в Східній Німеччині перед роками. Таке засилля совєтських ракет атомовими зарядами, спрямованими на Західню Европу, не лише викликує застереження серед політичних кіл, а ще більше серед населення, але й вимагає конкретної протидії. Тією протидією є плян примістити 1983 року в різних країнах Західньої Европи 572 ракет типу Першінг-2, так само з атомовими головками. Рішення примістити ті ракети вже винесене поодинокими урядами західньоевропейських країн, проти чого Москва розвиває всебічну акцію. Ціллю її є зберегти ту ракетноатомову перевагу, яку вона осягнула тепер в Европі, на постійно.

Іншою комплікацією є совєтська поведінка в Польщі. Програвши першу фазу „війни нирвів", Москва зміцнює свої мілітарні позиції внутрі Польщі, розбудовує систему зв'язків і постачальних пунктів та далі веде розкладову акцію серед різних елементів польського суспільства, а в першу черґу серед лівих елементів, з метою внутрішнім розладдям розхитати до тої міри відносини в Польщі, щоб тоді могти інтервеніювати в ролі чинника, що змушений навести лад.

Ці моменти й інші факти ворожого наставлення Москви до Заходу змушують до обережности. Але Вашінґтон, як заявив Президент у свому листі до Брежнєва, готовий узяти участь у згаданих розмовах. Рішення Президента викликало позитивний відгомін в европейських столицях та на конференції в Римі.

Вашінґтон візьме участь у військовій залозі Синаю

Вашінґтон. — Згідно з рішеннями договору в Кемп Дейвиді між Єгиптом і Ізраїлем при співучасти ЗСА, Ізраїль приготовляє евакуацію останньої полоси Синаю і його передачу Єгиптові. Так само на підставі того ж договору буде створена невтральна зона, на якій будуть стаціоновані військові елементи різних держав, які створять одну міжнародну збройну формацію.

Договір у Кемп Дейвиді передбачував, що та збройна формація буде під еґідою ОН, а коли це з якихсь причин не могло б бути зреалізованим, тоді з вояків різних країн. Совєтський Союз заповів, що ніколи на таку формацію не погодиться і заложить проти неї вето, таким чином треба створити її поза ОН.

Вже президент Джіммі

(Закінчення на стор. 4)

ФЙОДОР ФЕДОРЕНКО БАЖАЄ ВИЇХАТИ ДОБРОВІЛЬНО ДО СССР

Вашінґтон. — Фйодор Федоренко, колишній сторож в нацистівському концтаборі в Треблінці, Польща, який був засуджений минулого року американським судом за кривоприсягу при отримуванні громадянства ЗСА і депортації якого кількаразово домагалася Москва, вніс тепер формальне прохання до совєтської амбасади на виїзд до СССР.

Про цю немаловажну подію, яка викликала чималу констернацію в американських кругах, бо справу Федоренка розглядав Найвищий Суд ЗСА і фактично він встановив прецедент до чергових подібних процесів з участю совєтських свідків і совєтської „документації", поінформували в суботу, 2-го травня ц.р., засоби масової інформації.

Газета „Ню Йорк Таймс" пише, що процедура депортації Федоренка мала розпочатися вже 4-го травня в Ню Гейвені, Конн., перед адміністративним суддею Служби імміґрації і натуралізації, але в останній хвилині оборонець Ф. Федоренка адвокат Браєн М. Ґілдеа заявив, що він домагатиметься зупинення цієї процедури, бо його клієнт вніс формальне прохання на добровільний виїзд до СССР і тепер треба зачекати рішення совєтської амбасади.

Газета при тому пише, що дружина і двоє дітей Фйодора Федоренка все ще живуть в Україні і що він, Федоренко, відвідував їх в Україні принаймні три рази від 1973 року та що там його не посуджували за жадні злочини. Федоренко мав заявити своєму адвокатові, що якщо він має бути депортований до Совєтського Союзу то це є „єдиним місцем, де він хотів би бути, бо там він має родину, приятелів і друзів". Не зважаючи на це, що Федоренко мав родину в УССР, він був одружений тут другий раз з американкою, яка вже не живе.

Американські газети переповідають при тому вже відомі факти з життя Федоренка, який нібито попав в гітлерівський полон, був сторожем в концтаборі Треблінка, в 1949 році прибув до ЗСА і жив ввесь часу у Вотербері, Конн. Адвокат Федоренка заявив, що у випадку відмови Совєтського Союзу його клієнтові буде дана можливість вибрати собі країну нового поселення, бо досі ще жадний обвинувачений за співпрацю з нацистами не був депортований проти його волі, крім Герміни Бравнштайнер, яка добровільно зріклась американського громадянства і повернулась до Західньої Німеччини, щоб там стати перед судом. При тому адвокат Ґілдеа підкреслив, що в жадній іншій країні, крім ЗСА, Федоренка не обвинувачують за злочин.

В Америці

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН ВСЕ ЩЕ НЕ Є певний чи урядовий проєкт бюджету дістане достатню кількість голосів в Палаті Репрезентантів, тому він особисто і члени його кабінету розгорнули широку кампанію за схвалення цієї пропозиції. Кругом бюджетової справи розгодтається в Конґресі широка дискусія і численні демократи, які становлять більшість в Палаті Репрезентантів, не знають фактично як поступити: прийняти урядовий проєкт у висоті 689 більйонів долярів, чи проєкт демократів в сумі 713,7 більйонів, який передбачає значно більше витрат уряду на соціяльні програми, хоч не багато обмежує витрати на оборону і на нові військові проєкти. Загально сподіваються деяких вислідів першого голосування вже в половині, або в кінці цього тижня. Не зважаючи на це, що демократи мають перевагу 52-ох голосів в Палаті Репрезентантів, ністо ще сьогодні не є певний висліду голосування. Вислід залежатиме від того чи консервативні конґресмени з Демократичної партії будуть голосувати за урядовим проєктом.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР АЛЕКСАНДЕР Гейґ заявив кореспондентам, що Білий Дім має докази, що комуністичні держави посилили пересилку зброї і військового матеріялу для марксистських повстанців у Ель Сальвадорі. У зв'язку з тим, що З'єднані Стейти Америки здержали були матеріяльну допомогу для Нікараґуа у зв'язку з її посередництвом при доставі зброї для лівих партизан, диктатор Куби, який є головним „експортером" не тільки революції до Латинської Америки, але також зброї до Ель Сальвадору, знаходить тепер інші шляхи цієї достави. Тому коли сенатор Ловелл Вайкер, республіканець з Коннектикат, заявив, що уряд ЗСА повинен зрезиґнувати із „суперечної політики" і нав'язати дипломатичні зносини з Кубою, Гейґ, виступаючи зі свідченням перед сенатською комісією, заявив, що Куба повинна б наперед пристосуватися до кодексу міжнародної політики, а не спричинювати пролиття крови і поширення терроризму в світі.

НАСЛІДНИК АНГЛІЙСЬКОГО королівського трону принц Чарлз відбув довшу розмову з президентом Роналдом Реґеном на спеціяльній авдієнції в Білому Домі і при тому запросив Президента на свій шлюб, який, як відомо, відбудеться при кінці червня ц.р. Принц Чарлз перебував 3 дні в З'єднаних Стейтах Америки і відвідав кілька місцевостей. Напередодні приїзду принца до Вашінґтону місцева газета „Вашінґтон Стар" повідомила була, що, мовляв президент Реґен не прийме запрошення на весілля принца Чарлза з лейді Даяною Спенсер, з огляду на напруження в Північній Ірляндії і що його на цій церемонії заступатиме дружина, перша Лейді ЗСА. Білий Дім, очевидно, зараз заперечив інформацію газети заявляючи, що жадного рішення в тій справі не було, бо не було ще формального запрошення.

АМЕРИКАНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ЖУРНАЛ, дуже поважне видання, поінформував, що рентґенологи в одному зі шпиталів Чікаґо відкрили в шлунку свого пацієнта годинник, який тикав, тобто був в повному ході. На запитання лікарів поцієнт відповів, що його напали бандити і хотіли відібрати золотий годинник, тому він вирішив проковтнути його. При тому він відмовився від операції, надіючись, що годинник з бранзолетою вийде природним способом. Тільки інтенсивні преконування лікарів довели до того, що родина підписала документи на операцію, переконавши батьків і пацієнта, що годинник таки треба осунути хірурґічним способом.

СЕКРЕТНА СЛУЖБА ТИХО І БЕЗ ЗАЙВОГО розголосу збільшила охорону президента Роналда Реґена, його родини, членів кабінету, а навіть деяких членів Конґресу, які могли б бути під загрозою вбивства. Ці заходи були вжиті після атентату на Президента і на вимогу Федерального Бюра Інвестиґацій, яке ствердило на підставі довших студій, що крім Гіклі, який стріляв на президента Реґена, є ще біфльше осіб, які носилися з думкою чи прямо погрожували вбити Реґена, державного секретаря А. Гейґа чи когось іншого з їхнього оточення.

У В-ВІ УНС ВИПУЩЕНО ДРУКОМ МОНУМЕНТАЛЬНУ ЗБІРКУ ЛІТЕРАТУРНИХ ОЦІНОК Д-РА Л. ЛУЦЕВА „ЛІТЕРАТУРА І ЖИТТЯ"; ВЖЕ ДРУКУЄТЬСЯ ЗБІРКА ОПОВІДАНЬ Л. КОЛЕНСЬКОЇ „ДЗЕРКАЛА" І ДО ДРУКУ ЗДАНО ЗБІРКУ СПОМИНІВ В. БАРАГУРИ „КАЛИНОВИЙ МІСТ"

Джерзі Сити, Н. Дж. — „...Москва тільки чекає на те, щоб зникло у вільному світі українське вільне слово, яке боронить українську правду проти московської брехні. Не сміємо допустити до того, щоб московська комуністична брехня заслонила нашу українську правду!"

Цими двома вітальними для нас і для нашого українського народу реченнями кінчається новий великий твір відомого нашого літературознавця, д-ра Луки Луцева, довголітнього співредактора „Свободи", цим разом монументальна збірка його літературних оцінок „Література й життя", яку щойно випущено друком у Видавництві Українського Народного Союзу „Свобода". Книга ця, що має 480 сторінок друку більшого формату, включає — крім ориґінальних статтей на українські літературні теми — важливіші статті і рецензії цього автора про нові книжки, які друкувалися в періодичних виданнях на рідних землях під час польської і німецької окупації та опісля на еміґрації, зокрема у таких відомих виданнях, як „Літературно-Науковий Вістник", „Вістник" та „Літопис Червоної Калини" у Львові і „Краківські Вісті" та „Неділя" на еміґрації.

Ці матеріяли — як це сказано в передмові до видання — охоплюють повне півстоліття (1925-1975) і є цінним матеріялом до пізнання нашої літературної творчости та літературних процесів не тільки на західніх землях, але і в підсовєтській Україні, бо включають рецензії і оцінки нових літературних появ по обох боках річки Збруч. У поміщених у книзі статтях і рецензіях вчений автор зокрема демаскує совєтські фальшування творів українських клясиків: Тараса Шевченка, Івана Франка, Ольги Кобилянської, Богдана Лепкого, Василя Стефаника та інших, за що постійно стягав на себе тоді і стягає досі неперебірливі виступи совєтських пропаґандистів, які називають його „націоналістичним зубром".

На зміст цього монументального твору, що ним є „Література і життя" д-р Луки Луцева, склались, крім передмови, ориґінальні статті „Література і життя", а дальше друковані вже раніше в різних, сьогодні вже недоступних виданнях статті і рецензії про: Тараса Шевченка, Івана Франка, Ольгу Кобилянську, Богдана Лепкого, Василя Стефаника, Володимира Винниченка, Василя Пачовського, Маркіяна Шашкевича, Тимотея Бордуляка, Івана Багряного, Олександра Корнійчука, Олеся Гончара і Володимира Сосюру.

„Дзеркала" Любови Коленської

Із випуском друком книги д-ра Луки Луцева „Література і життя", на пресі у в-ві УНСоюзу почався друк нової збірки оповідань Любови Коленської „Дзеркала". Любов Коленська, від десяти років член редакції „Свободи", є автором двох виданих раніше збірок: „Самотність" і „Павлів тріюмф", а минулого місяця

Ред. Любов Коленська, д-р Лука Луців і ред. Володимир Барагура. Перед ними на столі — нова книжка д-р Л. Луцева.

була нагороджена літературною нагородою ім. Михайла Островерхи за оповідання „Між двома матерями", яке тепер друкується у „Свободі". Її нова збірка, що появиться в мистецькій обкладинці та мистецькому оформленні заголовків у виконанні Любослава Гуцалюка, включає оповідання: „Дзеркала", „Каміля", „Розмова з канделябром"", „Переміна", „Немає повороту", „Мій сусіда", „У телефонічній будці", „Поет", „Джмелиний спів", „Етюд про любов", „Божий чоловік", „Джені, вернися", „Вже не ті', „Віддали сина", „Голубінь за нами" та „Загибіль птахів", разом 220 сторінок друку стандартного формату. Книжка появиться друком у серпні цього року.

„Калиновий міст"

З випуском друком книги д-ра Луки Луцева „Література і життя" та започаткування друку на пресі збірки Любови Коленської „Дзеркала", почався вже друкарський склад збірки споминів-розповідок з дитячих років проф. Володимира Барагури „Калиновий міст". Проф. Володимир Барагура, незмінний редактор видаваного УНСоюзом дитячого журналу „Веселка" від самого її започаткування 27 років тому, вияснюючи у передмові назву своєї збірки, пише: „Калиновий міст" — оцей незримий уявний містичний міст в українському фолкльорі і в народній мітології та поетичній творчості, поєднує дочасне з вічним, Боже з людським, реальне з вигаданим. Народ вірить, що прокладеним над бурунною течією життєвої річки калиновим мостом, який єднає небо із землею, сходять з небесних висот на землю маленькі діти, а потім, втомлені життєвою мандрівкою людські душі вертаються ним у вічність. Раніше чи пізніше кожна людина знайдеться потойбік калинового мосту. І кожна людина на схилі свого віку інколи з тугою поверне свій погляд у мину-

(Продовження на ст. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чого хоче Москва?

Москва хоче переговорів! Москва хоче зустрічів на вершинах"! Москва хоче затерти за собою сліди своїх злочинів. А тих багато й вони на людських очах кричать стоголосом: Анґола-Етіопія-Афганістан-Польща; є від чого тікати! А крім цього Москва хоче ще й далі обдурювати світ, а зокрема Захід, як це вона завжди робила дотепер.

На Кремлі недавно відзначували 111-ту річницю народження червоного пророка Леніна. Як звичайно „большой бал", довгі й нудні промови і „бурные аплодисменти". Одну з таких промов виголосив на зміну однокашник Брежнєва член Політбюра, як кажуть поінформовані „також хахол" — Константин Черненко. Очевидно, Черненко говорив про політику. Але цим разом він заспівав тоненької. Звичайно при такій нагоді головний промовець захлистується дійсними, а ще більше вигаданими успіхами. Цим разом Черненко „плакав у камізельку": західні державні мужі не спішаться до переговорів з Москвою. А Москві тих переговорів так дуже треба. Бож переговорами, дебатами, словесними спорами, пропаґандивними пропозиціями, брехнею можна було б хоч трішки відвернути увагу від того, що за останні роки накоїла Москва.

Та ще й журився Черненко, що Захід, а зокрема Вашінгтон пов'язують світові справи в одноціле. А кому це треба, — жалувався Черненко. Нарікав Черненко, що „попередній американський уряд пов'язував усі справи й дипломатичні розмови з „людськими правами", а тепер, — сумував Черненко далі — є нові пов'язання. Щоб уникнути переговорів про обмеження стратегічних зброєнь вони — західні союзники — завогнюють конфліктні ситуації. Деякі західні політики узалежнюють детант від розвитку подій у Польщі. А це ж гіпокритична й авантюристська позиція". Черненко, як і його колега Брежнєв та всі інші Суслови мають кращу, „простішу" розв'язку: після того, як Совєтський Союз збройною силою (із допомогою кубинського експедиційного корпусу) втягнув у сферу своїх впливів Анґолу, Етіопію, а опісля збройно окупував Афганістан і погрожує таким самим Польщі, а Східну Німеччину начинив наймодернішими ракетами, включно з атомовими СС-20 — тоді говорім про роззброєння!

Цинізм і нахабність кремлівських володарів немає собі рівні навіть у сучасному здеморалізованому світі. Вони вже так привикли обдурювати світ, а зокрема доброзичливих західніх державних мужів, що й тепер ані навіть не моргнуть, висуваючи такі безглузді, а навіть глумливі пропозиції. Завжди їм таке вдавалося чому не попробувати ще раз? Та тепер, мабуть, не вийде.

До переговорів, очевидно, раніше чи пізніше прийде. Але й Захід дечому вже навчився і знає, як звикли поступати російські „думні дяки" і як їх треба трактувати. І щоб його речників росіяни знов не пробували обдурити, вони мусять не лише бути на осторозі, але й основно приготовитися й ставити справи ясно та виразно. Навіть як розмови прийдуть, тоді вони не можуть бути про поодинокі випадки Анґолі, Етіпії, Афганістану. З тих країн Совєтський Союз і Куба мусять відтягнути свої експедиційні корпуси і то без будь-якої заплати. Вони там перебувають безправно й безпідставно так, що для розв'язки тієї проблеми не треба аж переговорів. Це справи такі важливі й засадничі, що без їхньої полагоди годі сідати до спільного стола. Вихід совєтських військ з Афганістану, а кубинських військ і совєтських дорадників з інших країн — це мінімальний вияв доброї волі і тільки часткове вирівняння залеглих рахунків. Ще інше діло з Польщею.

Совєтські війська напали на Мадярщину, Чехо-Словаччину, а тепер загрожують Польщі на підставі своєрідної доктрини, яку називають „доктриною Брежнєва", яка нібито дає большевикам право встрявати в унутрішні справи їхніх сусідів під претекстом „збереження здобутків соціялізму", та нібито на запрошення компетентних чинників тих країн. І тому треба основної зміни, треба комплектного відкинення й заперечення цього дивовижного безпринципного „принципу", який має оправдувати насильство і безправні напади. Бо сьогодні вже нікого не задовольнить обіцянка Москви — білої червоної, чи пасмистої — що вона не буде на нікого нападати, а в даному разі не буде нападати на Польщу. На обіцянках в політиці не будують! І тепер у такій складній ситуації будувати не можуть. Треба не лише запевнення, але справжньої, переконливої гарантії, що Москва за ніяких умов не буде арогувати собі права нападати на будь-яку країну, „запрошена" туди своїми агентами, оперативниками своїх таємних служб, або оправдуючись „захистом соціялістичних здобутків". Це ж бо звичайний міжнародний розбій і його не можна оправдати будь-якою нормою. Навпаки, його аж ніяк акцептувати не можна. „Доктрина Брежнєва", чи „доктрина" іншого Сталіна, чи Леніна може собі обов'язувати в СССР, але в ніякому разі вона не може бути нормою у міжнародному житті.

Москва хоче, щоб світ визнав її право нападати на інші країни під будь-яким протекстом і оправданням. І тому насамперед треба цю основу заперечити й відкинути!

ПРЕСА І ГРОМАДСЬКА ДУМКА

Іван Кедрин

Від часу існування преси, себто від Великої Французької Революції у другій половині XVII сторіччя, преса завжди мала вплив на погляди читачів. Трудно сказати, котрі власне газети й журнали з історії української преси мали найбільший вплив на формування громадської думки, чи пак публічної опінії. Відомо, що в Україні за царських часів були періоди, в яких взагалі не було українськомовної преси. Але такі видання, як „Кієвская Старіна" (Київ 1882) чи „Украінская Жизнь" (Москва 1912) знайшли собі почесне місце в історії нашого періодично друкованого слова.

Преса, у нашому розумінні газети, призначена для читачів різних категорій. Очевидно, що найбільший вплив газета і журнал мають на такого читача, що його освіта й особиста культура дозволяють сприймати прочитане, аналізувати його і признавати прочитаному рацію — або відкидати її, згідно зі своїм світоглядом. Не було і немає у світі такого пресового видання, із змістом якого всі читачі погоджувались би. Від ступня освіти читача залежить вміність аналізувати прочитане правильно і від толерантности його світогляду залежить дошукуватися у прочитаному спільних думок газети (журналу) і читача. Але, наприклад, між двома світовими війнами виходила у Львові „Народня Справа", тижневик газета, популярно відома, як „коров'яча газета", бо видавець, Іван Тиктор, основник цілого пресового концерну, сполучив передплату тієї газети з асекурацією на худобу. І та „коров'яча газета" робила спасенне діло, вносючи друковане слово в селянську гущу та підвищуючи духовий рівень сільських читачів.

Етика журналіста

Не було, нема і не буде такої газети чи журналу зі змістом якого всі погоджувались би — цю правду треба повторювати, щоб доказати, що й старі віком та досвідом професійні журналісти здають собі з цього справу. Найбільше лихо, як журналісти не тримаються „Кодексу етики українського журналіста", що його схвалено на Другому З'їзді українських журналістів Америки і Канади у Торонто в листопаді 1966 року. Найперша вимога етики українського журналіста — не лаятись, торкатися й обмірковувати проблеми, а не особи, дармащо інколи трудно відмежувати автора від даної дії, бож все, що діється — роблять люди. На превеликий жаль, у світі української преси існують активні журналісти, які не свідомі того, що читач, українська людина, не любить лайки. І що читач не є аж такий тупий,щоб не вмів розрізнювати, де пуста фраза й що таке демагогія, а де розумовий, діловий арґумент.

Завдання преси — це не тільки приносити вістки про те, що сталося, і дану подію коментувати. Завданням преси є виховувати широкі кола читачів, є впливати на громаду, є формувати громадську думку. У тепе-рішньому часі Україна переживає один із найважчих періодів своєї тисячолітньої історії. На наших очах іде переможний похід асиміляції до чужомовного оточення. У такій ситуації імперативом число „1" — це єдність в громаді. Роз'єднувати громаду персональною амбіцією чи амбіцією будь-котрого політичного середовища — це гріх, це злочин супроти українського народу, який вимагає від усіх земляків у розсіянні сущих — єдности і спрямування спільних зусиль для допомоги поярмленій Україні і її синів та дочок.

Великий удар

Заснування тому 40 років Українського Конґресового Комітету Америки, — заснування у 1948 році Української Національної Ради, — переведення вже трьох Світових Конґресів Вільних Українців, — це світлі події, які свідчать про конструктивізм української вільної громади і про її хист осягати зорганізовану єдність. Розв'язання Української Національної Ради в реакції за переведення частинної партійно-політичної консолідації, зведення Державного Центру УНР за кордоном до ґуртку осіб, слідом за слухняних одній людині, це був великий удар для згаданого імперативу єдности і співпраці інакодумаючих. І таким самим ударом було (і є) намагання одного партійного середовища підпорядкувати собі всю зорганізовану громаду в ЗСА. Це удар не тільки по тих, які „програли", бо на XIII Конґресі опинилися у „меншості", але й по всій громаді, по всій українській справі. Тут власне місія нашої преси розмежовувати речі малі від великих і стверджувати правдиво, що їх досить не хоче признати. Наприклад, очевидно, демократія вимагає, щоби меншість підпорядковувалася більшості. Але ж поділ на більшість і меншість може бути тільки в однорідних організаціях, а не в такій організації, яка є централею централь, де кожна організація суверенна і належить до спільної верхівки добровільно. У такій організації організацій можливе тільки взаємне договорення, можлива дія тільки на базі добровільного компромісу. Коли представники 27-ох організацій вийшли зі залі пленарних засідань XIII Конґресу, то тільки тому, що ці організації не захотіли піддатися диктатові одного політичного середовища і це їхнє право, бо кожна з тих організацій — суверенна у своїх постановах.

Місія преси

В обох згаданих сумних випадках — у скороченні УДЦентру УНР і в хаотизації українського зорганізованого життя у ЗСА грали ролю амбіції, але вислідки такі сумні, важкі, невтішні для цілої української визвольної справи, що логічно насувається підозра, що і тут і там діяла за кулісами ворожа рука. Ми не маємо своєї контррозвідки і можемо судити людей тільки

(Продовження на ст. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Театральний Ансамбль „Ми з України" у Вашінгтоні

Літературно-мистецький вечір, який відбувся заходами Вашінгтонської Групи УВАН у ЗСА і Об'єднання Українців Вашінгтону в суботу, 28-го березня ц. р., в залі українського католицького собору Св. Родини, позначився багатством і різноманітністю програми.

У виконанні недавноприбувших з України авторів театру малих форм із Нью Йорку „Ми з України", звучали поетичні твори Леоніда Первомайського і Ліни Костенко, лунали музика і пісні композиторів Г. Скупинського, Л. Вербицького (у власному виконанні) і В. Івасюка, відбулались „лицедійні" сценки з творів українських клясиків і сповнені гумору скетчі. Отож, глядач різних естетичних уподобань мав нагоду задовольнити свою спрагу мистецтва і власне в цьому була заслуга складачів програми.

Концерт відкрив вступним словом голова Вашінгтонської групи УВАН проф. Петро Одарченко, привітавши від імени організаторів авторів і публіку і побажавши приємно провести час.

У своєму слові про учасників вечора, недавно прибувших з України,режисер і актор Олексій Журба, коротко познайомив публіку з кар'єрами акторів — виконавців вечора: — колишнього провідною акторкою українського театру в Чернівцях Евеліною Белюц, автором музичних супроводів до багатьох кінофільмів київської кіностудії імені Довженка, композитором Л. Вербицьким, актрисою театру імені Лесі Українки в Києві Ліною Гайдай та молодою піяністкою Радою Белюц.

Але, центральним виконавцем програми концерту „Ми з України", була акторка Евеліна Белюц. І цим разом вона в повній мірі виявила свій блискучий талант, не тільки драматичної і комедійної актриси і декляматорки, але також співачки естрадного жанру в столиці Софії Ротару. Пісні „Лелеки" і „Жоржини" Л. Вербицького, „Скрипка" Г. Скупинського, „Червона Рута", „Відлуння твоїх кроків" і „Я твоє крило" В. Івасюка у виконанні Е. Белюц захопили слухачів витонченістю інтерпретації і емоційною насиченістю. Так хотілося б почути ці пісні в її виконанні в супроводі оркестри.

У гуморесках „Монолог про кохання" (Евентуальнового), „Куца Фенька" (Глазового) і „В сільраді" (Капельгородського) режисер і актор О. Журба виявив тонке відчуття задумів авторів і засобами опрацьованих у деталях інтонації і жесту, викликав у глядача щирий сміх і бурю оплесків.

Уривок із комедійної п'єси Г. Квітки-Основ'яненка „Сватання на Гончарівці" (Е. Белюц і О. Журба) виконано в пляні найкращих традицій української народньої клясики. Виконання комедійних ролей з побуту українського села минулого століття часто натрапляє на небезпеку шаржування, якого виконавці уникнули, виявляючи при цьому почуття міри, яке, однаке, не завдало шкоди створенню атмосфери щирого українського гумору.

У виступах акторки Л. Гайдай відчувався великий театральний досвід і акторська професійність. У декламації поеми Лесі Українки „Айша і Мохамед", актриса зуміла передати ліричність і драматизм настрою твору. А в скетчі „Потрібно секретарки" (О. Журба, Л. Гайдай), виконуючи дві різні ролі, Л. Гайдай виявила багатогранність свого сценічного таланту. Однак, в інтонаційності і вимові акторки ще відчувається вплив частого вживання російської мови, який, ми певні, зчасом акторці пощастить усунути.

У програмі вечора також прозвучала в легко розважово-естрадному жанрі „Фантазія на теми пісень з кінофільму „Серенада сонячної долини" і пісня „Чари чорних віч" композитора Л. Вербицького у виконанні автора. Приємно було почути варіяції для фортепіяна композитора Берковича на тему Паґаніні і першу частину першої сонати Л. Бетговена у виконанні наймолодшої учасниці концерту, піяністки Ради Белюц (дочки Евеліни Белюц і Олексія Журби).

Після виступу проф. П. Одарченка із вступним словом про „Марусю Чурай" і одноіменний роман-поему Ліни Костенко, в якому він змалював історичне тло і натхненно переповів зміст цього шедевру сучасної української літератури, Е. Белюц виступила з художнім читанням уривку з цього твору „Сповідь". Акторка наелектризувала публіку, даючи відчути насичені емоціями, глибокі переживання вкиненої у в'язницю після отруєння Гриця, Марусі Чурай. Сповнена ліричних відступів, філософських роздумів і трагедійних моментів декламація акторки перенесла слухача в епоху героїчного періоду історії України часів гетьмана Богдана Хмельницького і незабутньої народньої піснярки — Марусі Чурай.

Закриваючи Літературно-Музичний Вечір, голова Вашінгтонської групи УВАН проф. П. Одарченко висловив щиру подяку артистам за їхнє чудове виконання.

В. Шостак

У ВАШІНГТОНІ відбулася масова демонстрація залізничників, які прибули до столиці масово, щоб запротестувати проти обмеження для залізниці і обмеження залізничної сітки взагалі. Відсутність робітників на залізниці і їхня поїздка до Вашінгтону спричинила чималі невигоди у курсуванні приміських поїздів, зокрема в Ню Йорку, Філядельфії, Вашінгтоні, Балтіморі й інших містах.

КОМУ СЛУЖИТЬ РОСІЙСЬКИЙ ВІДДІЛ „РАДІО СВОБОДА"

(В.Д.) Відомий американський колюмніст Джек Андерсон у своїй статті в „Ню Йорк Пості" з 14-го квітня ц.р., твердить, що російський відділ „Радіо Свобода" в Мюнхені та Уряд Реґена проголошують противорічні заяви відносно подій у Польщі.

Ця радіостація, фінансована Урядом ЗСА, не тільки підтримує лінію Кремлю відносно совєтської інтервенції, але також критикує Папу Івана Павла II за його підтримку Української Католицької Церкви, яку Москва знищила в Західній Україні і Карпатській Україні в 1945-46 роках.

Як відомо, від кількох років „Радіо Вільна Европа" і „Радіо Свобода" підлягає федеральний контролі, і багато американських законодавців, як, наприклад, сенатор Чарльз Персі і конґресмен Едвард Дервінскі, постійно домагаються більших федеральних фондів на поширення цих радіомовлень до СССР і сателітніх країн.

Хоча як це неймовірно, але факт, що „Радіо Свобода" виголошує релігійні і історичні коментарі російською мовою, які мавпують московське радіо. Це американське радіо навіть оприділює себе по стороні Кремлю у справі польських подій", — пише Андерсон.

„Чи ці радіомовлення є результатом саботажу, чи самої глупоти, досі ще не вияснено. Але довірочне меморандум обвинувачує російський відділ станції у цьому, що російськомовні передачі шкодять не тільки репутації „Радіо Свободи", але також цілості американських інтересів, — в дальшому твердить колюмніст.

Андерсон подає, що його асистент, Інди Бедвор, отримав довірочне звідомлення, Джеймса Крічлова, референта плянування і дослідів при БІБ („Борд фор Інтернейшенел Бродкестінґ") у Вашінгтоні, якому є підпорядковані „Радіо Вільна Европа" і „Радіо Свобода". Крічлов відбув інспекційну поїздку в січні ц.р. до Мюнхену і, вернувшись, написав це меморандум.

У документі читаємо:

„Деякі передачі є одверто антидемократичні та протизахідні, як,наприклад сувора критика 'політичної свободи' Західньої Европи, що мовлять, є відповідальна за появу терроризму. Ще інші передачі є дивно одноозгідні зі совєтською експансією, як наприклад, згадка, що совєтська інвазія Польщі в 1939 році „розтягнула територію Родії до її природних кордонів", — пише Андерсон.

У меморіялі згадується що й інші радіопередачі віддзеркалюють антипольські позиції сучасної совєтської історіографії.

Для українців особливо важливий є напад російського відділу „Радіо Свобода" на Папу Івана Павла II за його підтримку „уніятської" (католицької церкви Східнього Обряду) і її священиків в Україні", — пише у згаданій статті Андерсон.

Крічлов прийшов до заключення, що американська адміністрація „Радіо Свободи" цілковито втратила контролю над ситуацією американських урядових радіомовлень у Мюнхені. Цим самим він рекомендує негайно назначити нового американського голову радіостанції, який повинен би мати належну мовну, політичну й історичну підготову й знання.

З українських і німецьких кіл у Мюнхені повідомляють, що російський відділ „Радіо Свобода" був і є переповнений новими совєтськими еміґрантами, про яких минуле немає достовірних даних. Без сумніву, між ними є напевно добре вишколені аґенти КҐБ, які є майстрами сіяння недовір'я хаосу та дезінформації.

В українському і білоруському відділах працюють здебільшого люди відомі українській громаді в Европі. Одначе від кількох літ працівники цих двох відділів борються проти проросійських тенденцій адміністрації „Радіо Свободи", проти русифікації українських і білоруських мовних передач,та шикан працівників, проти скандальних передач в українських передачах, як, наприклад, „репортаж" Віктора Некрасова про українську еміґрацію в Канаді, в якому він із глузуванням написав про діяльність українців, їхній „загумінковий патріотизм", так, які про це висловлюються комуністичні КҐБ-івські пресові органи в Україні.

Річ ясна, відповідні українські чинники робили демаршi у відповідних колах у Вашінгтоні; представлено масу документів, вказуючи на неправильний підхід в українському і білоруському відділах „Радіо Свобода", і т.п. Від літа 1979 року „відповідні чинники" в дальшому „простудіювують" ці документи без будь-якої відповіді.

Тепер українська критика без сумніву отримала величезну піддержку зі сторони Джека Андерсона та навіть самого Джеймса Крічлова, який є в курсі українських зажалень і знає, що вони у великій мірі основуються на правдивих причинах й безспірних фактах.

Іванна Савицька

З ДОРОГИ НАД ЧОРНЕ МОРЕ

I

Колеса вузенького, довгого літачка стукнули нагло об ґрунт, понісся радісний аплявз — і я опинилася на летовищі в Букарешті.

Усе тут мені знайоме, входи й виходи, система контролі паспортів, виміна леїв, легка перевірка багажу, бо ось уже четвертий раз проводжу туристку у Румунії. Та я націлююсь на Констанцу, а Букарешт і Карпати будуть мені відпочинком, малою зупинкою у дорозі.

Букарешт, колишнє прекрасне, кольористе місто (малий Париж, як його звали в Европі), повний люксусів, блиску і багатства, сьогодні змінився недопізнання. Правда, архітектурні залишки є, і їх довкола багато, і може саме тому, підленьке, сучасне, модерне — всуміш з минулим, так дуже тепер у дисгармонії, у разючому прямо контрасті. До того, вулиці, навіть біля мого готелю, позабивані густо дошками, бо вони все ще під грузами, ще не відгребались від останнього в місті землетрусу.

Музеїв, церков і театрів у Букарешті сила-силенна. Та я не буду зупинятись над ними. Я вам казати буду про людей, про побут, та про щоденне сучасне життя, так як я його бачила на власні очі.

Та церковцю св. о. Миколая таки згадаю. Вона біля готелю, похила, згорблена, поморщена, наче старенька бабуся. Мальовил уже невидно, їх поїли століття.

Горять — мигочуть свічечки, збиваючи копіт, та тут не годиться відвідати церкву, не засвітивши свічечки. Прибуток з продажі свічок — основна матеріяльна база для вдержання численних церков.

Церкви в Румунії — відкриті. Люди моляться, ходять на недільні відправи, проте, молоді менше, як колись, і партійні не дуже то побожні. Та згадаю тут, мимохіть, такий факт:

Як помер в Букарешті батько президента Ніколая Чаушеску, син поховав свого батька за старим православним звичаєм, і ще й сьогодні, кожної п'ятниці, як світяться свічки на гробах, світиться свічка на гробі батька Чаушеску.

До того треба згадати, що церкви й манастирі — це туристичні об'єкти, які приносять Румунії не тільки опінію релігійної толерантности, але й гроші.

Крамниці в Букарешті, за останніх три роки, майже нічого не змінилися. Поганої якости матеріяли на жіноче й чоловіче вбрання, пошитого одягу майже невидно.

У крамницях з хлібом немає паперових торбин. Берете хлібець у руки, і так несете додому. Смішно воно дивитись як прохожі, повертаючись з праці, вимахують хлібом, гейби якоюсь парасолькою. А хліб там випікають довгий і білий, схожий на наш італійський, тільки дуже забитий, не пухкий.

З м'ясом також нелегко. Я пристанула до товпи, що юрбилася у провулку біля якоїсь жінки. Там продавали м'ясо, очевидно на „чорно", а щасливці, що захопили пару (2 кільограми на душу), несли свою добичу знову ж в руках, без ніякого опакування.

У Букарешті зовсім не видно меблів, холодильників, телевізорів, крамниць із канцелярійним приладдям, мало косметики. Румунське взуття таке тверде, і таке якесь старосвітське, що ви б його не хотіли, навіть, задурно.

Зате горілки — сила, силенна пляшок. Трактир повний людей, п'ють і їдять, часто навстоячки, з кашкеткою на очах.

А ресторани брудні, повні жахливих тарганів і в'їдливих мух, що вільно лазять по харчах.

Це так, для...щасливих трудящих, бо по готелях, у готелевих їдальнях, призначених виключно для туристів, чисто, чепурно, привітно.

Високоякольорійні румунські тіста, сир, ковбаса і масло лежать на полицях, навіть у найбільшу спеку без льоду, без охолодження взагалі.

Вечірніх розваг в Букарешті багато, та вони — іншого стилю і іншої якости, як у нас. В сезоні — опера, драматичний театр, театр комедії і безліч фольклорних фестивалів, концертів, музичних почисів і конкурсів.

Популярних в Ню Йорку, бродвейових порнографічних театриків і цієї ж лектури в Букарешті зовсім немає.

Ще одна цікава чудасія. Румунія не має винограду, не має яблук, грушок, ні слив. Помаранч тут ніхто не бачить. За ввесь час мого перебування я не то, що не їла, але й не бачила у Румунії одного станка чи крамниці з яриною і овочами. Кажуть, що їх продають на передмістях. Уздовж побережжя Констанци, де милями тягнеться пляж і де повно готелів, ви не купите галузки винограду, ніже на лік. Тож, пийте вино, хоч і вино не дешеве. Два доляри за пляшку, це на румунські леї — дуже багато (1 доляр — 12 леїв). Та досить вже про харчі, звернімо увагу на щось інше, на щось, що надоїдає браки.

Краса румунської природи: ліси, алеї, парки і квіти, квіти і квіти — це і є хвала сучасної Румунії. — Та чи ж потрібно було міняти систему життя тільки на те, щоб плекати милями рожі, ростити айстри, буйні гладіолі і настурцію. Милий Боже! Яка дисгармонія знову. В парках мов у казці, а в ресторанах бідних, така нужденність, така задуха, що увійти неможливо.

Проте, сидіти в парку ви не бійтесь. Немає тут крадіжок, немає тут волокит, немає наших графітіс — і кожний кельнер, кожний носильник клунків, урядовець у бюрі і кожний, навіть, студент, цілує дамину руку, так, як це було колись. Бо люди тут чемні і галантні та повільні, що Боже крий. У ресторані чекаєте годину, щоб дістати обід. Те саме по крамницях і в урядах.

Від першої до п'ятої по полудні — всі крамниці закриті. Сієста.

Від п'ятої до дев'ятої вечора, місто наново оживає, трудящі виходять гуляти, а те гуляння — то пиво, кава і морозиво, і пепсі-кола, дуже тут популярна. Сидять за столиками на зовні ресторанів і гуторять. П'яних зовсім немає.

Кінофільми — не дуже тут цікаві. Румунська фільмова продукція дещо відстала, вбогий, пропаґандивний сюжет, техніка фільмів слаба, а те, що приходять з Америки, старого, віджилого змісту — з ковбоями і тавернами, з жорстокістю і бруталністю, і ними, здається, захоплений, спраглий атракції і емоції, юний глядач.

Унікальний в Европі Жидівський театр у Букарешті втішається доброю славою. Квитки дешеві, легкодоступні для всіх.

(Продовження буде)

ле, злине думкою в дитячі й юнацькі роки і в уяві дожене свої літа молодії на калиновому мості та запросить їх бодай на часочок погостювати в літнього мандрівника, який докінчує верстати свій життьовий шлях..."

„Калиновий міст" проф. Володимира Барагури, який, подібно як і збірка Любови Коленської „Дзеркала", одержав найкращу оцінку літературних рецензентів перед передачею його до друку, має дві частини: і в них майже півсотні спогадів-розповідок з дитячих та юнацьких років автора в Немирові і в середній школі в Яворові. Книжка появиться в мистецькому оформленні та з оригінальними ілюстраціями до кожного оповідання у виконанні Зенона Онишкевича. Також і цей літературний твір

У В-ВІ УНС...

(*Продовження зі стор. 1*)

появиться друком ще перед закінченням цього року.

Усі ці три згадані твори, надруковані чи ще друковані у в-ві УНСоюзу „Свобода", стоять під тим самим знаком „Гомону України", що й цьогорічний Альманах УНСоюзу та що згадано на початку цієї вістки в цитаті з книжки д-ра Л. Луцева: „Ми не сміємо допустити до того, щоб московська комуністична брехня заслонила нашу українську правду!"

• •
•

У п'ятницю, 1-го травня ц. р., у приміщеннях Головної Канцелярії УНСоюзу, зібралися працівники УНСоюзу та Видавництва „Свободи", щоб привітати д-ра Луку Луцева з появою його книжки „Література і життя".

Під час цієї зустрічі до зібраних промовляв редактор-емерит Антін Драган, накресливши в коротких фрагментах працю д-ра Луцева в редакції „Свободи" та його багату творчість. Він також сказав про книжку Володимира Барагури — „Калиновий міст" і збірку оповідань Любови Коленської, — „Дзеркала", що мають небавом появитися із цього Видавництва, при цьому подавши характеристику цих творів. Опісля із коротким словом виступали також автори книжок, які розповіли про їхню працю у редакції „Свобода" та їхні найновіші видання.

УЧЕНИЦЯ ДІСТАЛА ПЕРШУ НАГОРОДУ

Філядельфія, Па. — Сестра Доротея, директорка з Академії св. Василія тут, повідомляє, що учениця цієї

української католицької середньої школи Лєна Ачінко дістала першу нагороду на Стейтовій науковій виставці, яку спонзорували разом Пенсильванійська Академія наук і Пенсильванійська Молодеча Академія наук на

змаганнях у Гост Фарм у Ланкастері, в днях 5-го, 6-го і 7-го квітня, поміж багатьма учасниками з цілого стейту. Всіх учасників цих молодечих наукових проєктів, подаваних кожним проєктодавцем усно, розглядала виставкова комісія на підставі наукової думки, експериментальної методи, аналітичного підходу й відповідної подачі.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього дня 1-го лютого 1981 р. відійшов від нас у вічність наш найдорожчий Муж, Батько, Дідусь і Брат

бл. п. ЯРОСЛАВ САС-ДАШИНЕЦЬ КУЛЬЧИЦЬКИЙ

проживши 67 літ.

Цією дорогою складаємо ЩИРУ ПОДЯКУ Всім, хто у нашому великому горю виявив нам правдиві вияви співчуття та дав моральну піддержку перенести ці важкі хвилини.

Передусім сердечно дякуємо Всесвітлішим і Всечесним Отцям зі собору св. Володимира і Ольги та з катедри св. Миколая за відслуження панахид, а Всесв. і Всеч. Отцям з собору св. Володимира і Ольги за відслуження всіх похоронних відправ, прощальні слова та відпровадження Тіла Покійного на цвинтар.

Ми надзвичайно вдячні нашому сусідові п. д-рові Ю. Городиловському за уділення першої лікарської допомоги та п. д-рові Р. Крупці за довголітню лікарську опіку.

Щиро дякуємо Родині, що з далека прибула, щоб віддати останню прислугу нашому Покійному. Рівнож дякуємо сердечно Всім Друзям, Приятелям та Знайомим, що зайшли до нашої хати, щоб поділити наше горе та будь-яким способом нам допомогти. — Всім, які усно, письмово або телефонічно висловили нам співчуття у нашому смутку — сердечне спасибі.

Від серця дякуємо Всім тим, хто взяв участь у панахидах, похоронних відправах, хто ніс домовину, та всім, що відпровадили Покійного на місце вічного спочинку.

Щиро дякуємо п. Іванні Ґорчинській, станичній Пл. Станиці Чікаґо, за прощальні слова над домовиною, п. мґр Р. Припхановi від Б-ва Дивізійників, та п. П. Коноваловi від Управи Відділу У.Б.Союзу.

Наша щира подяка п. І. Олексинові, голові У.Б.Союзу, за зворушливі та сердечні слова під час тризни, та донці Марії за слово про Батька.

Похоронному заведенню Музика і Син за взірцеве та дбайливе переведення цілого похорону.

Наша окрема подяка за квіти, що їх надіслала Родина та приятелі, а це: О.І.Шепаровичі, Л. Кульчицький, д-р М.Т.Наболотні, д-р Ю. Куляс, п-во Дмитерки, Укр. Брат. Союз, В.П.Лаврові, П.А.Кульчицькі, Вест Субурбен Госпіталь, Ф.Т.С.Деп, Ю.С.Пенґвідж, Братство Дивізійників, д-р Г. Лозинський, Білл О'Конелл, Укр. Брат. Союз — Скрентон, У.М.М. Ю.С.Ліг Паблікейшен.

Дякуємо сердечно п. Н. і Р. Завадовичам за роблення пам'ятkових знимок та накручування на тасьму всіх похоронних відправ та прощальних слів.

Ще раз сердечно дякуємо Всім, хто в будь-який спосіб старався полегшити наше горе по несподіванім відході від нас нашого Мужа і Батька.

За ласкаві пожертви на Служби Божі та інші добродійні цілі складаємо щиру подяку всім нижче поданим особам:

На Служби Божі:

М. С. Адамовичі, Н. Балицька, К. О. Бородайки, Д. Бурштинська, Д. Г. Гандзюки, М. Гесел, І. Городиська, М. Городиська, І. Гуменюк, О. Ґоєвич, д-р Я. К. Данилишин, Е. Держко, І. Л. Деркачі, М. Дурбак, І. І. Зембровські, В. Іваницька, Е. Е. Ясни, Е. М. Климковичі, А. П. Козяки, І. Козяк, Ю. Кокорудз, Б. Комаринська, М. Косарчин, А. С. Кральки, д-р Р. С. Крупки, А. Куляс, Я. Куляс, Л. Кульчицький, П. А. Кульчицькі (Ню Джерзі), А. Куцан, О. Лебедович, Л. Л. Лукомські, Р. О. Луцики, Р. А. Матусяки, Г. Меркель, А. Микитяк, Р. О. Мицики, М. В. Модрицькі, В. Нагорняк, д-р К. М. О'Доновгю, Б. Ожґа, М. Ольшанський, І. Павліш, Панчуки-Ріпецькі, М. Паславська, О. Плешкевич, М. Попадюк, В. І. Притоцькі, д-р В. Н. Процики, д-р А. Л. Пундії, д-р П. Д. Пундії, Т. Саплива, С. М. Скробачі, О. Филипович, А. Х. Цьолки, Л. К. Чайковські, В. Я. Шевчики, Я. К. Яворські, Ю. О. Яримовичі, Е. Ястрембська, незнана особа.

На церкву в Люрді:

Е. Держко, Дж. Інґрам, д-р Р. С. Крупки, С. Миськів, Н. Ступак, М. Толочко, інж. О. Д. Шепаровичі, д-р Г. Г. Щербанюки. Разом: 135.00 дол.

На Патріярший Фонд:

М. О. Андрущишини, М. Бойко, А. О. Гарасовські, О. І. Гарасовські, Горалевські-Скірка, О. С. Казанівські, П. А. Кульчицькі (Ню Джерзі), П. А. Кульчицькі, Р. Яценків. Разом: 110.00 дол.

На Беатифікаційний Фонд Слуги Божого митр. Андрея:

Марійська Дружина ім. св. Тереси. Разом 25.00 дол.

На Семінарійний Фонд:

М. Андрейко, В. М. Барагури, М. Витягловський, П. Войтович, 8-ий Курінь УПС „Орликівці", Дієтарі Департ., В. Т. Дмитраші, Л. Кульчицький, М. Курчак, В. П. Лаврові, І. Левицька, А. Лемішка, д-р І. Н. Макаревичі, д-р А. М. Мацюваки, Г. Пісецька, С. Свистун, д-р О. Я. Фаріони, Я. Ячмінська. З волі Покійного — родина зложила 1,000.00 дол. Разом: 1,365.00 дол.

На Пласт. Станицю в Чікаґо

С. Дж. Борен-К. І. Лонґ, д-р І. М. Лисейки, Укр. Брат. Союз — Пласт. Відділ. Разом: 300.00 дол.

На Вид. Фонд Т-ва „Бойківщина"

З волі Покійного — родина зложила 100.00 дол.

На Пластові Видання

В. М. Барагури, Н. В. Ващинські, 8-ий Курінь УПС „Орликівці", Л. Ганкевич, Е. Гойдиш, д-р Ю. О. Городиловські, д-р З. К. Ґури, д-р І. С. Дачишини, Р. Р. Дмитерки, М. Б. Дякові, Р. Г. Заяці, В. Іваницька, А. Копистянський, Б. Копистянський, О. Корж, Н. Н. Кузичі, д-р Ю. Т. Кузичі, М. Курчак, В. Кух, І. Левицька, В. Литвин, А. Ліськевич, У. Ліськевич, д-р Г. Лозинський, д-р І. Мула, В. Нагорняк, І. Олексин, А. Помірко, д-р О. Б. Попелі, Т. Попович, д-р А. Л. Пундії, М. Сем'янчук, І. Матвишин, Р. М. Смики, І. Сольчаник, О. Сушко, д-р Б. О. Ткачуки, Л. Ткачук, д-р В. О. Федиияки, Д. Хухра. Разом 680.00 дол.

На Гарвард

д-р М. Бараболяк, І. Богач, Н. Верн, М. В. Гальчишаки, Е. П. Геромнімони, Л. Кульчицький, Х. Луцик, Р. О. Луцики, А. П. Матвіїшини, Ю. Л. Матвіїшини, М. А. Мельники, І. Пежанська, Р. Л. Савки, І. Туцький. Разом: 205.00 дол.

Нехай Всевишній нагородить Вас Усіх своїми ласками, а душі Покійного дасть вічний спочинок.

В сороковий день смерти бл. п. Ярослава Кульчицького була відправлена в соборі св. Володимира і Ольги в Чікаґо Служба Божа з панахидою.

Усіх, хто знав Покійного нашого Мужа і Батька — просимо про ласкаві молитви за Його душу.

Залишені у великому смутку
дружина СОФІЯ
дочка МАРІЯ з чоловіком і донею
дочка ДАРІЯ та брат ЛЕВ з родиною

Свято жінки-героїні у Філядельфії

Свято Жінки-Героїні, влаштоване силами Українського Золотого Хреста (УЗХ) Союзу Українок Америки (СУА) й Об'єднання Українських Православних Сестрицтв, відбулося у суботу, 21-го березня ц.р., у Філядельфії, в залі Українського Освітнього Культурного Центру.

„Є сигнали тривог — їх любов посилає, і на заплату не чекає ніхто із них, щойно може згодом хтось оцінить і згадає... колись".

Ця особлива любов, що виявлена в самовідданності, мужності, в процесі здійснення видатних за своїм значенням дій. Тут мається на мислі героїзм української жінки. Це вона довершила чинів, що вимагають сильної волі, сміливости, самозречення, а то й посвяти-жертви власного життя для вітчизни.

Імпрезу відкрито словами поезії поновно засудженого й ув'язненого Василя Стуса:

„Сосна росте із ночі. Горілиць з-за оболоку свінула Софія.
Десь галактичний Київ бронзовіє у мерехтінні найдорожчих лиць.
Сосна пливе із ночі і росте, як тінь Вітчизни о порі смеркання. А ти уже потойбіч, ти — за гранню, де видиво гойдається святе".

Хвилиною мовчанки вшановано пам'ять героїв, а діти із Світлички УЗХ склали квіти перед символічним пам'ятником героїням.

Святочне слово виголосила запрошена Відділом Українського Золотого Хреста д-р Ніна Строката-Караванська, думки якої були дуже цікаві і повчальні. Людина — носій величного Божого задуму. Хтось спроможний це здійснювати — цю велику місію, — а хтось ні. Тих, хто спроможний — не багато. Це вони — герої доби, епохи. Шлях до майбуття починається в минулому і через сьогодення прямує до майбутнього. Українській жінці належить у тому здійснюванні Божого задуму визначне місце так у минулому, як і в сучасному.

В національній культурі є знак, який залишила жінка-українка в минулому — у подвигах героїчного чину, як і в плеканні естетичного принципу. Сьогодні ми згадуємо усіх їх, хоч велика більшість їх — безіменні. Ми згадаємо тут тільки деякі одиниці із сучасности.

З-посеред ув'язнених і переслідуваних, які мужньо несуть свій хрест страждань, назвемо Оксану Мешко, що очолювала Українську Гельсінкську групу; за оборону сина й інших політичних в'язнів вона карається в психушці. А також згадаємо родину Січків, з якої вже заарештовані батько і два сини; лишилася мати-страдниця і її доня, якій грозить те саме. Згадаємо рівнож недавно засуджену й ув'язнену Ганну Михайленко.

Закликом до беззастережної оборони усіх українських політичних в'язнів, а зокрема жінок, закінчила Н.Караванська своє полум'яне слово.

З черги Віра Бойко виконала на скрипці стрілецьку пісню; далі йшов скрипковий дует — Віра і Мирон Бойки — виконали в'язанку стрілецьких пісень. Віра Бойко чи не найкраща студентка в клясі проф. А. Жилавої (УМІ). Співочий Ансамбль під керівництвом Петра Гурського при акомпаньяменті бандур в'язанкою пісень закінчив першу частину програми. Ансамбль зіспіваний, добра гармонізація й інтерпретація виконуваних пісень. У складі ансамблю: Ольга Гурська, Станислава Гаврас, Ліда Ковальчук, Надія Клос, Надія Савчук, д-р Петр Клюк, Іван Праско, Євген Филипів і керівник Петро Гурський.

Інші дійові особи: сестри Михайлюківни — Оксана, Оля, Маріянна, Марта й Уляна, одружена Процюк; Галина Горaєцька; Марія Касіян. Всі вони, добре відомі тут із сценічних виступів, творили зіграний ансамбль. Музична ілюстрація: Віра й Мирон Бойки й Оля Трипупенко. Сценографія: Микола Кавка. Ця інсценізація збагатила програму свята.

Після перерви свято продовжувалося: велике враження викликала інсценізація „Поклін Героїням". Головну ролю грала Володимира Кавка — Жрекиня. Вона водночас і мистецький керівник. Її виконання було на професійному рівні: крім зразкової співдії з іншими персонажами, вона показала повністю вроджені сценічні здібності — дикція, відповідні до тексту міміка, жест і рух.

Взагалі цьогорічне Свято Жінки-Героїні було на мистецькому рівні під поглядом змісту і виконання.

ЯК

Авторські вечорі І. Савицької

Ютика, Н.Й. (А.К.) — В суботу, 16-го травня ц.р. о год. 7-ій увечері, тут, в залі української католицької церкви св. Володимира відбудеться авторський вечір письменниці Іванни Савицької з участю співачки Христини Карпевич з Ню Йорку.

Вечір — монтаж слова й пісні — присвячений Лемківщині, як також Києву.

В неділю, 17-го травня, о год. 4-ій пополудні І.Савицька і Х.Карпевич загостить до Вотервліту, Н.Й. з тією самою програмою, яка відбудеться в залі місцевої української церкви.

Авторські вечорі спонзорують 57-ий і 99-ий Відділи СУА.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Стефанії Жуковської
складаю 25.00 долярів
на „ФОНД ім. Д-ра ЗАЛОЗЕЦЬКОГО".
Володимир ГНІДИЙ

Вшановуючи пам'ять Дорогого і Вірного Приятеля
сл. п. проф.
СЕМЕНА СТЕФАНИКА
складаю 100.00 долярів
на ФОНД УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ в Гарварді.
•
Братові Юркові і Родині складаю щире співчуття.
Ірина ЛЮБЧАК

Вшановуючи пам'ять мого Незабутнього Друга із шкільної лавки і Побратима по Зброї у Визвольній Війні 1918/19 років
св. п. інж.
МИХАЙЛА СЕЛЕШКА
складаю на ПОТРЕБИ РІДНОЇ ШКОЛИ в Детройті
квоту 40.00 долярів.
•
Родині Покійного Михайла, пересилаю вислови глибокого співчуття.
2-го травня 1981 р. Петро МЕЛЬНИКОВИЧ з родиною

Братство кол. Вояків 1-ої УД УНА,
Станиця Ню Йорк,
ділиться сумною вісткою, що дня 29-го квітня 1981 року, відійшов у Вічність

сл. п. мґр прав
ЛЕВ ВЕРБЕНЕЦЬ

кол. вояк 1-ої УД УНА, учасник бою під Бродами, довголітній член Управи Станиці та Крайової Управи Братства, кол. суддя та активний громадський діяч.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 2-го травня 1981 р. на українському православному цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
•
Родині складаємо наші щирі співчуття.
Управа Станиці

БРАТСТВО ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ „БРОДИ-ЛЕВ"
повідомляє, що дня 29-го травня 1981 року, помер

сл. п. мґр прав
ЛЕВ ВЕРБЕНЕЦЬ

член-основник Братства „Броди-Лев", кол. вояк 1-ої УД УНА, кол. суддя та активний громадський діяч.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 2-го травня 1981 р. на українському православному цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
•
Родині складаємо наші щирі співчуття.
Управа Братства „Броди-Лев"

Китайський єпископ...

(Продовження зі стор. 1)

ших переслідувано, а священикам і єпископам, які пірвали з Римом і яких за те названо священиками-патріотами, дано дозвіл виконувати в обмеженій формі свої священичі функції. Єпископ Кантону і апостольський адміністратор у КНР Домінік Танґ відмовився зірвати з Римом і за те його позбавлено його функцій та в'язнено в різних тюрмах КНР впродовж 22 років.

Тепер саме той єпископ прибув за дозволом уряду в Пекіні до Риму. Прибуття його було попереджне різними кроками з боку католицької ієрархії продовж останніх років, відколи почалася нова політика в КНР, а накінець заявою Папи Римського Івана Павла II в часі його візити на Філіппінах в лютому ц.р., про потребу поновлення зв'язків між КНР і Ватиканом та про те, що Католицька Церква в КНР, як і в кожній іншій країні, „бажає бути в Китаї тільки благовісником Царства Божого на землі так, як це є і в кожній іншій країні".

Візита єпископа Тенґа і його розмова з Папою Римським, зміст якої не був поданий до публічного відома, є початком нового етапу не лише у відносинах між Ватиканом і Пекіном, але також у становищі й ролі Католицької Церкви у Китаї.

Сенат Ню Джерзі...

(Продовження зі стор. 1)

вите непошанування моральних засад. Але вона також свідчить про відданість українських та інших підсовєтських дисидентів

справі людських і національних прав". Демократичний сенатор Дж. Кофілд теж при цій нагоді пригадав про загальне наголошування або притишування питання людських прав у Вашінґтоні, сказавши в додатку ще таке: „Ця резолюція є теж для того, щоб пригадувати Білому Домові, що сенат цього стейту і населення Ню Джерзі надалі зацікавлені справою збереження людських прав і вони не толеруватимуть того, щоб Державний департамент викинув цю шляхетну справу до смітника!"

Копії резолюції тепер буде передано всім членам Конґресу, які походять з Нюджерзького стейту, і президентові Роналдові Реґенові.

Вашінґтон візьме...

(Продовження зі стор. 1)

Картер зобов'язався, коли б така ситуація постала, призначити відповідний контингент американського війська. Теперішній президент Роналд Реґен те рішення президента Картера підтримав і на тій підставі урядові чинники ЗСА, тобто в першу чергу державний департамент і департамент оборони винесли відповідні виконавчі постанови. Речник державного департаменту Аніта Стокмен поінформувала, що загальне число тієї формації буде около 2,500 вояків. З того приблизно половину становитимуть американські частини.

Заки запали рішення „пороблено продовж останніх шости тижнів опити в ОН і стверджено, що Рада безпеки ОН не буде в силі створити збройної сили ОН, передбаченої договором.

ЗСА уже якийсь час плянували заходи на такий випадок і тепер продовжають свої заходи для виконання зобов'язань до створення і утримання альтернативної збройної сили на мультинаціональній базі", сказала речник державного департаменту.

Ту альтернативну розв'язку прийняли до відома уряди Єгипту і Ізраїля. Вони також погодилися, що з інших держав, які можуть прислати свої контингенти для тієї міжнародної формації, можуть бути Австралія, Нова Зеляндія, Перу, Непаль та інші.

Відбулася пресова конференція з кандидатом Деґненом

Джан Деґнан

Перт Амбой, Н.Дж. (Л.В-а). — З чималого числа демократичних кандидатів на пост губернатора стейту Ню Джерзі, які братимуть участь в недалеких передвиборах, висувається на помітне місце кандидатура ще місяць тому головного прокуратора стейту, що якраз тепер зрезигнував з цього становища ради губернаторських змагань, Джана Деґнена.

Цей кандидат у четвер, 23-го квітня, тут пообіді, зустрівся на півторагодинній конференції з представниками етнічної преси, що появляється в стейті і обслуговує населення стейту саме східньоевропейського походження. Зустріч відбулася в приміщенні Польського Народного Дому при Ґрейс вулиці. Присутніх було кільканадцять осіб, які репрезентували пресу й етнічні громади українців, поляків, словаків і білорусів.

Відкриваючи пресову конференцію, голова Нюджерзького Українського Демократичого кокусу д-р Богдан Витвицький представив кандидата Джана Деґнена і, коротко розповівши про дані його на губернатора, пояснив, чому Деґнена активно вирішили підтримувати вже так завчасу,—бо в передвиборах,—діячі східньоевропейського походження, які об'єдналися в так званий Східньоевропейський кокус за Деґнена.

До цього кокусу ввійшли д-р Вітаут Кіпель, білорус, голова етнічної Дорадчої Ради у стейті Ню Джерзі; Райнгольд Смичек, крайовий віцепрезидент Польсько-Американського Конґресу, і д-р Богдан Витвицький, голова згаданого вгорі українського Демократичного кокусу. Унапрямлюючий комітет Східньоевропейського кокусу за Деґнена було також створено і до нього ввійшли, крім трьох зазначених, ще Рей Лисняк з Елізабет, стейтовий асемблімен; Каміля Смородська, член нюджерзької Етнічної Ради; Ґенадій Клименко, теж член цієї Ради; Казімір Ковальчик, міський радний з Елізабету; Стенлі Собєскі, також член Ради; адвокат Нестор Олесницький; мистець Аркадія Оленська-Петришин; діячка СУА Ольга Гнатейко; Джін Загурек; д-р Юрій Третяк, Марко Мурований і Антоні Колаковські.

Представника „Свободи" цікавили чотири питання, на які Джан Деґнен дав вичерпні і задовольняючі відповіді. Щодо поборювання злочинности в стейті, особливо в кварталах, заселених українцями й іншими слов'янами, дуже часто старшими людьми, Деґнан пропонує збільшити кількість поліціянтів, збільшити фонди для вишколу добрих і сильних поліційних сил, збільшити кількість тюрем для кримінальників, увести швидші суди, ухвалити нові закони, які б суворо карали рецидивістів-злочинців (як головний прокуратор стейту, Деґнан уже увів подібні проби проєкти в чотирьох повітах і вони дали добрі наслідки).

Він також старатиметься усунути „перед-торг" перед засудом, коли переступник може вибирати добровільно собі меншу провину замість большої і признатися до неї та бути тільки за неї судженим, замість значно більшого злочину, що він його насправді поповнив.

Друге питання стосувалося шкільництва, признання кредитів учням суботніх шкіл української мови й культури. Звичайно—це шість годин науки кожного тижня протягом 11 років.

Йдеться про визнання кредитів на рівні середніх шкіл. Деґнен відповів, що він вже доручив відповідним чинникам при його виборчій квартирі зійтися з відповідними відділами шкільництва й виробити до двох місяців обіжники з напрямними в цьому питанні. Ці обіжники з певними пропозиціями дістануть всі шкільні дистрикти.

Третє питання теж з царини шкільництва й освіти — це стурбовання українців й інших східньоевропейських вихідців невірним образом і викривленням зокрема української історії в підручниках американських шкіл і як цьому хоче зарадити Деґнен. Він відповів, що справи цієї глибше ще не вивчав, але він цілком схвалює діяльність підкомітету нюджерзької Етнічної Дорадчої Ради, що ці справи доглибинно вивчає й дає рекомендації, як цьому сумному станові зарадити. Він достосується до цих порад.

Четвертим питанням було: чи він, вибраний на губернатора, брав би під увагу затруднити постійно при губернаторському кабінеті кваліфікованих людей із слов'янських груп, щоб в той спосіб і після виборів губернатор був у близькому пов'язанні з потребами й бажаннями етнічних меншин із східньоевропейським минулим. На це питання Джан Деґнен відповів шістьма частинами: одну особу він затруднить у канцелярії губернатора. Ця людина буде зв'язковим поміж ним і слов'янською групою. Він назначить східньоевропейця до його „переходової залоги" (транзишен тіму). Буде з особливою увагою шукати кваліфікованих людей із слов'янським минулим для високих і середніх позицій у його уряді.

Деґнен і після виборів обіцяє робити щодва місяці наради с представниками слов'ян, що стане постійною практикою його адміністрації: щоб особисто тримати міцний зв'язок з ними. Він також продовжуватиме досьогочасну діяльність Етнічної Дорадчої Ради в стейті, яка зробила дуже багато в цьому напрямку і зробить напевно ще більше, і припильнує, щоб у цій Раді був платний урядовець. Тут слід пригадати, що Рада була заснована за стараннями й ініціятивою українки К.Смородської, і адміністрація теперішнього губернатора стейту Ню Джерзі Брендана Бирна Раді дуже сприяла. Тож і далі демократична адміністрація продовжуватиме цю працю. Деґнен також обіцяє при Демократичній партії в стейті старатися заснувати постійний Східньоевропейський відділ.

Буде показ фільму „Неопалима Купина"

Чікаґо Ілл. (м.б.) — Заходами сестрицтва Покрови Пресвятої Богородиці при парафії свв. Володимира і Ольги в Чікаґо відбудеться в суботу, 9 травня, о год. 6-ій вечора, в авдиторії собору оригінальна імпреза під назвою „Неопалима Купина". Це виготовлений на спосіб фільму озвучений двогодинний синхронізований показ кольорових прозірок про українську дерев'яну архітектуру.

Глядач матиме змогу оглянути типові зразки церков кожної области і почути цікаві пояснення про кожну окрему церкву. Показ доповнюють уривки українських музичних композицій, які творять водночас відповідне до тексту тло.

У програму включено схематичні мапи областей з позначенням на них місцевостей показаних церков.

Малюнки церков виконала мисткиня Тетяна Т.Баюк з Чікаґо. Ця її праця вже продовжується п'ятий рік з тим, що мисткиня далі доповнює збірку та продовжує малювати церкви для окремої виставки. Текст — старанно оформлений в одно оповідання. Технічне оформлення, звукопис і фотографії малюнків майстерно виконав мгр Орест Баюк.

Ця мандрівка по областях України починається зі Київської области і кінчається на Львівській. У першій частині дерев'яні церкви, переважно Лівобережжя; у другій — церкви Правобережжя, Волині, Поділля, Холмщини й Підляшшя; третя частина охоплює Буковину, Гуцульщину, Закарпаття, Пряшівщину та Лемківщину. У четвертій і останній частині висвітлено Бойківщину і решту Львівської области.

Крім показу фільму тут будуть ще прецизно виготовлені картини церков, що їх можна набути.

Вечір 64-го Відділу СУА про голод в Україні

Сімом мільйонам жертв першого в новітній історії безприкладного жорстокого голокосту — штучно викликаного московсько-большевицьким режимом голоду в Україні в 1933 році присвятив згадку-вечір 64-ий Відділ СУА в Ню Йорку 11-го квітня ц.р.

Вечір відкрила голова Відділу Христя Навроцька. Після хвилини мовчанки в пошану жертв цього ґеноциду увідну інформацію про голод в Україні подала культурно-освітня референтка Відділу Оксана І. Щурова. За її словами, були дві основні причини виникнення цього заплянованого голоду, початків якого треба шукати в 1929 році. Перша причина — це рішення уряду СССР відбудувати знищену війною і революцією індустрію, яка ще в царській Росії була недорозвиненою. Для здобуття капіталу на цю відбудову, що мала здійснитися за допомогою закордонних експертів, правління СССР експортувало велетенські контингенти збіжжя, зокрема з „житниці Европи" — України. Другою причиною була примусова колективізація сільського господарства, проти якої боронилося хліборобське населення України. Опір селянства зламано голодом.

Макабричні, дантейські сцени з голодних років в Україні подала Любов Дражевська, яка як студентка геологічно-географічного факультету Харківського Інституту Професійно-педагогічної Освіти, була наочним свідком цієї трагедії не лише українського селянина-хлібороба, але й всеукраїнського маштабу. Ще в 1931 році харчів у містах і по селах було вдосталь. В 1932 році уряд почав видавати в містах хліб за картками, але по селах відчувався вже дошкульний брак основних харчів, зокрема борошна. Тоді саме почалася колективізація. Хлібороби масово залишали села й шукали заробітку в містах, де можна було отримати хліб.

У 1933 році Л.Дражевська вже бачила на вулицях Києва й Харкова опухлих від голоду селян, які благали бодай шматочка хліба. Люди вмирали масово на вулицях, залізничних станціях і в лікарнях. Зокрема гинуло багато дітей. Лікарі подавали вигадану причину смерти. Трупи міліція вивозила за місто.

Не менше жахливі сцени бачила Л.Дражевська по селах Харківщини, де її й інших студентів уряд відрядив працювати на полі, бо села стояли пусткою — селяни вимерли, або втекли до міст шукати порятунку від голодної смерти, або влада виселила їх поза межі України за опір іти до колгоспів.

Деякий час Л.Дражевська, як і інші студенти, з наказу влади була опікункою-виховницею дітей, яких НКВД привозило в жахливому вигляді з сіл, тримало їх у вантажних вагонах на бічних рейках залізничних станцій, годувало тричі денно густим пшоняним кулішем, а потім розподіляло по дитячих колоніях у бараках за містом. Смертність дітей була велика, траплялися випадки зорової галюцинації, а навіть збожевоління.

Подібні переживання мала й сестра Л.Дражевської, студентка Художнього Інституту, яку влада відрядила працювати на бурякових полях на Полтавщині.

Для ілюстрації споминів Л.Дражевської про страхіття голоду в Україні Х.Навроцька прочитала два оповідання недавно померлої письменниці Олени Василевої „Хліб" і „Зустріч" із збірки „Коли орбіти схрещуються".

Вечір, присвячений цим гнітючим подіям, закінчено відігранням зі запису на стрічці третього акту опери Миколи Аркаса за поемою Тараса Шевченка „Катерина". Запис продемонструвала членка 82-го Відділу СУА Теодора Бриттан.

Марія Барагура
пресова референтка

Преса...

(Продовження зі стор. 2)

за їхніми ділами: чи вони діють у користь чи у шкоду Україні й українському народові. Ясно, що спричинники обох нещасть утотожнюють власні погляди з інтересом України. Але велика громада не є сліпа і глуха. Виявилося, що українська преса має додатній вплив на формування настроїв і поглядів широких кіл читачів.

Наша вільна преса формує громадську думку і останні тижні й місяці виявили, що ця громадська думка правильна. Вона засуджує розбивачів української єдности без уваги на те, чия це дія. Українська громадська думка не любить внутрішньої гризні, не любить, щоб за онучу збивати бучу, не любить потурати амбіціонерству — коштом великої української справи.

„Свобода" є українським керівним, репрезентаціним часописом. І „Свобода" виконувала, виконує і виконуватиме місію формування української громадської думки по лінії того сучасного національно-державного імперативу, яким є — єдність всіх українських конструктивних сил, єдність духа і єдність організації. Громадська думка розсіяних у світі українських поселенців признає цей імператив, схвалюючи правильне становище „Свободи".